

Zijne Excellentie de minister van
Economische Zaken en Klimaat
de heer ir. E.D. Wiebes MBA
Postbu 20401
25000 EK DEN HAAG

Gasunie Transport Services B.V.
Postbus 181
9700 AD Groningen
Concourslaan 17
T (050) 521 22 55
E info@gastransport.nl
Handelsregister Groningen 02084889
www.gasunietransportservices.com

Datum	Doorkiesnummer
30 oktober 2018	+31 50 521 2752
Ons kenmerk	Uw kenmerk
L 18.0061	
Onderwerp	
Update graaddagenvergelijking gasjaar 2018/2019	

Excellentie,

In het advies "Leveringszekerheid middels scenario analyse" (onze brief met kenmerk L 18.0020 d.d. 27 maart 2018) hebben wij u onder andere geadviseerd over de benodigde Groningengasproductie voor het gasjaar 2018/2019 in de vorm van een graaddagenvergelijking. Deze graaddagenvergelijking was gebaseerd op een gecombineerde stikstofinzet van 85% van de mengstations Ommen en Wieringermeer. Deze stikstofinzet beschouwden wij als bovengrens voor de Groningenproductie, waarbij het streven van marktpartijen moet zijn om onze stikstofmiddelen maximaal in te zetten en daarmee op een hoger inzetpercentage van stikstof uit te komen.

Op 24 augustus jongstleden heeft u het "Ontwerp-instemmingsbesluit Groningen gasveld 2018-2019" (kenmerk DGETM-EO/18219286) gepubliceerd. Hierin heeft u aangegeven dat de gemiddelde gecombineerde stikstofinzet van de mengstations Ommen en Wieringermeer 92,5% moet zijn en in uw brief "Graaddagenformule instemmingsbesluit gasjaar 2018/2019" d.d. 12 oktober 2018 (kenmerk DGETM-EO/18257024A) heeft u ons gevraagd hiervoor een graaddagenvergelijking te maken. Via deze brief willen wij u informeren over de vergelijking horende bij een stikstofpercentage van 92,5%. De overige uitgangspunten zijn, zoals u heeft verzocht, niet gewijzigd ten opzichte van ons advies "Leveringszekerheid middels scenario analyse" van afgelopen maart.

De nieuwe vergelijking, bij een jaargemiddelde stikstofinzet van 92,5%, tussen het benodigde Groningenvolume (in bcm¹) en het aantal graaddagen² (gd) kan als volgt worden gedefinieerd voor het gasjaar 2018/2019:

$$\text{Groningenvolume} = 0,00874 * \text{gd} - 0,595$$

¹ Billion cubic meter = miljard kubieke meter.

² Een graaddag is het verschil tussen de gemiddelde effectieve temperatuur (daggemiddelde temperatuur gecorrigeerd voor windsnelheid) en 14°C. Hierbij wordt 14°C beschouwd als de stookgrens van de huishoudelijke markt.

Gasunie Transport Services B.V.

Datum: 30 oktober 2018

Ons kenmerk: L 18.0061

Onderwerp: Update graaddagenvergelijking gasjaar 2018/2019

De nieuwe graaddagenvergelijking resulteert in een benodigd Groningenvolume van 19,4 bcm in een gemiddeld jaar en 25,5 bcm in een koud jaar. Deze bandbreedte is onder voorbehoud van structurele uitval van conversiemiddelen. Hiervoor heeft u een voorziening van 1,5 bcm opgenomen in het concept instemmingsbesluit.

Nieuwe ontwikkelingen

U heeft ons gevraagd om ontwikkelingen te benoemen die impact kunnen hebben op het winningsniveau. Voor de volledigheid, deze zijn niet opgenomen in de bovenstaande graaddagenvergelijking. Sinds ons laatste advies in maart hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die we in dit kader willen benoemen.

Elektriciteitscentrale bij Keulen: Sinds het uitbrengen van ons vorige advies is er duidelijkheid gekomen over een versnelde ombouw van een L-gas elektriciteitscentrale in Duitsland. Deze gedeeltelijke ombouw is gerealiseerd in het lopende gasjaar 2017/2018 in plaats van in gasjaar 2024/2025. In overleg met de betreffende Duitse Transmission System Operator (TSO) is een inschatting van de geprognoseerde vraagreductie voor deze centrale in het komend gasjaar gemaakt. De ombouw van de elektriciteitscentrale bij Keulen betekent een reductie van enkele honderden miljoenen Nm³ op de benodigde Groningenproductie.

Extra werkvolume UGS Norg: U heeft in uw brief "Graaddagenformule instemmingsbesluit gasjaar 2018/2019" van 12 oktober 2018 (kenmerk DGETM-EO/18257024A) aangegeven dat de NAM bij u een verzoek heeft ingediend voor de verruiming van de opslagcapaciteit van UGS Norg. Als dit verzoek van de NAM wordt ingewilligd zal dit tot een éénmalige additionele vraag naar Groningengas leiden, daarna heeft de uitbreiding van het werkvolume geen (neerwaarts) effect meer op de benodigde Groningenproductie. Op dit moment is het bij ons niet duidelijk hoeveel volume uit het Groningenveld nodig is om deze uitbreiding te realiseren. Daarnaast kunnen wij ook niet inschatten of de verhoging van de beschikbaarheid van de capaciteit vanwege de uitbreiding van het werkvolume opweegt tegen het veiligheidsrisico van de additionele productie uit het Groningenveld.

Onvoorziene ontwikkelingen

Indien er ontwikkelingen zijn die we niet in de berekeningen hebben meegenomen maar die wel van invloed zijn op de benodigde Groningenproductie zullen we die, zoals beschreven in de recent aangepaste Gaswet, aan u rapporteren. Op voorhand zien wij geen reden om nu anders tegen deze onvoorziene ontwikkelingen aan te kijken dan in het verleden. Zoals aangegeven hanteren wij in onze berekeningen uitgangspunten die in de praktijk anders kunnen uitvallen. Hierbij valt onder meer te denken aan het niet gelijk zijn van vullen en onttrekken van gas uit gasopslagen in de zomer respectievelijk winter.

Gasunie Transport Services B.V.

Datum: 30 oktober 2018

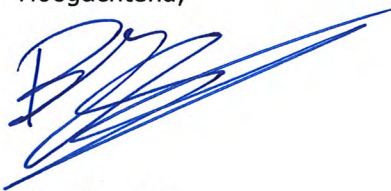
Ons kenmerk: L 18.0061

Onderwerp: Update graaddagenvergelijking gasjaar 2018/2019

Concept-instemmingsbesluit

Via deze brief willen we nog een aspect uit het concept-instemmingsbesluit bij u onder de aandacht brengen. In de toelichting bij het besluit kan onduidelijkheid ontstaan over de verantwoordelijkheid van GTS met betrekking tot de stikstofinzet. GTS is namelijk niet verantwoordelijk voor de daadwerkelijke inzet van de stikstof; onze taak is om er voor te zorgen dat er voldoende conversie-capaciteit beschikbaar is. De inzet wordt door marktpartijen bepaald via het aanbod van gas in termen van hoeveelheid en kwaliteit (H-gas of G-gas).

Hoogachtend,

B.J. Hoevers
Algemeen Directeur